

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
ПОЛТАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Серія «Економічні науки»

Випуск 3(117), 2025

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

Головний редактор:

Н. С. Педченко, доктор економічних наук, професор, перший проректор Полтавського університету економіки і торгівлі.

Заступник головного редактора:

Н. В. Карпенко, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу Полтавського університету економіки і торгівлі.

Відповідальний редактор:

М. М. Іваннікова, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу Полтавського університету економіки і торгівлі.

Редакційна колегія серії «Економічні науки»:

В.В. Божкова, д.е.н., професор Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка.

О.В. Бондар-Підгурська, д.е.н., доцент Полтавського університету економіки і торгівлі.

І.М. Боярко, д.е.н., доцент Університету банківської справи.

О.В. Гасій, к.е.н., доцент Полтавського університету економіки і торгівлі.

Т.П. Гудзь, д.е.н., професор Полтавського університету економіки і торгівлі.

Т.А. Костишина, д.е.н., професор Полтавського університету економіки і торгівлі.

С.В. Леонов, д.е.н., професор Сумського державного університету.

В.В. Лісіца, к.е.н., доцент Полтавського університету економіки і торгівлі.

В.І. Перебийніс, д.е.н., професор Полтавського університету економіки і торгівлі.

Ю.М. Петрушенко, д.е.н., професор Сумського державного університету.

М.Є. Рогоза, д.е.н., професор Полтавського університету економіки і торгівлі.

Н.Л. Савицька, д.е.н., професор Державного біотехнологічного університету.

Ю.В. Стрілець, д.е.н., професор Полтавського університету економіки і торгівлі.

Л.М. Шимановська-Діанич, д.е.н., професор Полтавського університету економіки і торгівлі.

М. Джвигол-Барош, доктор економіки, професор Сілезького технологічного університету в Глівіце, Польща.

Х. Джвигол, доктор економіки, професор Сілезького технологічного університету в Глівіце, Польща.

О. Кузіор, доктор гуманітарних наук, науковий співробітник Сілезького технологічного університету в Глівіце, Польща.

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:

Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення

№ 1555 від 09.05.2024 року

Ідентифікатор медіа: R30-04060

Суб'єкт у сфері друкованих медіа – Полтавський університет економіки і торгівлі

вул. Банка Івана, буд. 3, м. Полтава, 36003, cap@puet.edu.ua, тел. +38 (053) 250-91-70

Мови розповсюдження: українська, англійська, польська, німецька, французька, болгарська, румунська

Затверджено відповідно до рішення вченої ради

Полтавського університету економіки і торгівлі

(протокол від 29.08.2025 р. № 9)

Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 15 квітня 2021 року № 420 (додаток 3)

Галузь науки: економічні.

Спеціальності: 051 – Економіка; 071 – Облік і оподаткування;

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок;

073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг; 076 – Підприємництво та торгівля;

292 – Міжнародні економічні відносини.

Збірник включений до міжнародних наукометричних баз даних:

Index Copernicus, Google Scholar

Електронна сторінка видання: www.puet.poltava.ua/index.php/economics

DOI: 10.37734/2409-6873

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА

Б. С. Ватченко МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ ТА ЙОГО СУТНІСТЬ.....	9
В. І. Вороненко, І. М. Сотник, Я. Ю. Міщенко, М. В. Покутній, Цзя Вей АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ СИНЕРГІЮ “DEMAND-SIDE” І “SUPPLY-SIDE” ПІДХОДІВ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВ.....	17
О. І. Карінцева, М. О. Харченко, С. В. Тарасенко, А. В. Дейнека, О. М. Ярош ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	26
С. М. Козурман, Ю. О. Нестуля ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЦИФРОВОГО РЕКРУТМЕНТУ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	35
А. В. Крилов, Ю. О. Нестуля АЛГОРИТМІЧНИЙ ГРЕЙДИНГ І TALENT MANAGEMENT У СТРАТЕГІЧНОМУ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	41
В. О. Любчак, О. В. Кубатко, Н. Л. Барченко, Л. Л. Калініченко, Н. С. Мартинова МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ЦИКЛІВ У СФЕРІ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ: ПІДХОДИ ФІЛЬТРАЦІЇ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ	47
Yelyzaveta Mykhailova, Alisa Ventsuryk THE ROLE OF FISCAL DIPLOMACY IN INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS DURING CRISIS.....	56
Н. С. Педченко, С. П. Прасолова, Л. С. Франко, В. В. Богданівський, С. І. Борсук ОЦІНКА ВЛАСТИВОСТЕЙ ЕКОСИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ.....	61
М. Є. Рогоза, В. І. Перебийніс, Ж. А. Кононенко, Г. В. Карнаухова, О. М. Зінченко МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: РИЗИКИ ТА ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЕКТАХ РОЗВИТКУ.....	69
Г. П. Скляр, С. І. Лиман, М. М. Логвин, О. О. Тараненко, Л. І. Климова ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ В ДОСЛІДЖЕННІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ.....	77
О. О. Тараненко, Н. М. Карпенко, С. М. Андрієнко, А. А. Мороз, В. В. Соболев КОН'ЮНКТУРА ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	83

УДК 336.02:[330.34:332.1]:338.246.8(477.53

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-3-8>

ОЦІНКА ВЛАСТИВОСТЕЙ ЕКОСИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ

Н. С. ПЕДЧЕНКО

доктор економічних наук, професор, перший проректор;

С. П. ПРАСОЛОВА

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів та банківської справи;

Л. С. ФРАНКО

кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки

та міжнародних економічних відносин;

В. В. БОГДАНІВСЬКИЙ

аспірант;

С. І. БОРСУК

магістр,

Полтавський університет економіки і торгівлі

Анотація. Метою дослідження є дослідити властивості екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку Полтавської області. **Методика дослідження.** Мету дослідження досягнуто за допомогою комплексного поєднання загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, зокрема методів наукової абстракції, аналізу та синтезу, функціонального, системного та компаративного аналізу. В доповнення використано методи індукції та дедукції, аргументації, історико-логічного та системно-структурного підходів. Класичним стала реалізація таких методів як оцінювання, групування, табличного й графічного аналізу та на їх основі методу логічного узагальнення. **Результати.** Визначено місце бюджетного та інвестиційного потенціалу як основних драйверів формування фінансового потенціалу Полтавської області. Аргументовано, що доходи обласного бюджету як джерела наповнення бюджетного потенціалу регіону мають тенденцію до зростання та сформовані із податкових надходжень. Зафіксовано значне скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку території через негативний вплив пандемії та економічної кризи, пов'язаної із війною. Найбільшу зацікавленість інвесторів продовжує викликати промисловий сектор, а саме галузь добувної промисловості та розроблення кар'єри. Проведено дослідження фінансового потенціалу домогосподарств та підприємств як бюджетоутворюючих складових фінансового потенціалу розвитку регіону. Фінансовий потенціал домогосподарств та підприємств як важливий чинник оцінки здатності регіонів до відновлення та розвитку демонструє сталий ріст. **Практична значущість результатів дослідження.** Запропоновані теоретико-методологічні підходи до оцінки властивостей екосистеми сприятимуть фінансовому відновленню та економічному розвитку Полтавської області.

Ключові слова: оцінка, властивості, екосистема, бюджетний потенціал, інвестиційний потенціал, потенціал домогосподарств, потенціал підприємств, економічний розвиток, фінансове відновлення, територія, Полтавська область.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Створення та функціонування екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку території є основою для забезпечення економічного зростання Полтавської області, її соціального розвитку та конкурентоспроможності. У складі та структурі екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку території Полтавської області важливе місце посідають бюджетний потенціал, інвестиційний потенціал та потенціал домогосподарств й підприємств, що визначають можливості регі-

ону щодо фінансування стратегічних напрямів розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінці властивостей екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку територій розглядається багатьма науковими школами як в Україні так і за її межами. Зокрема функціонуванню екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку територій присвячено роботи таких вітчизняних дослідників, як Нестулі Ю., Кудачього О., Педченка М., що розкривають теоретичні підходи до створення та функціонування інноваційної екосистеми відновлення національної

економіки України [5] Праці наукового колективу, котрий складається з Прасолової С., Франко Л., Бойка О. та Борсука С. визначають теоретико-методологічні засади дослідження екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку території (на прикладі Полтавської області) [7] та ідентифікують вплив факторів багатфакторної регресійної моделі на функціонування екосистеми економічного розвитку територій (на прикладі Полтавської області) [6]. Колективом авторів у складі Стрілець В. Ю., Педченко Н. С., Яріш О. В., Сокола А. А., Мухи М. Ю. застосовують галузевий підхід до державної підтримки відновлення малого підприємництва в Україні у післявоєнний період [9], а Шевчук С. М. пропонує планування соціально-економічного простору Полтавської області на засадах теорії полюсів зростання [10].

Проте, значної актуальності набувають питання поєднання вказаних теоретичних підходів у практичні засади дослідження властивостей екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку Полтавської області, що і спричинило науковий пошук.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження властивостей екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку Полтавської області.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасна Полтавська область – адміністративно-територіальна одиниця України з центром у м. Полтава, включає 4 райони, 15 міст (з них 6 обласного значення – Полтава, Кременчук, Гадяч, Горішні Плавні, Лубни, Миргород), 21 селище міського типу, 1805 сіл. Міські, селищні та сільські ради об'єднали декілька населених пунктів, що знаходяться поблизу, мають спільну інфраструктуру, пов'язані господарськими та соціальними зв'язками [10].

Бюджетний потенціал у вигляді доходів обласного бюджету Полтавської області у 2021–2023 роках демонструє несталі тенденції, що впливають на фінансові можливості регіону (таблиця 1).

Доходи обласного бюджету Полтавської області характеризуються відносною стабільністю економічної активності регіону, частковим сповільненням темпів зростання у 2023 році через війну та інші зовнішні фактори. Ідентифіковані складові доход-

ної частини бюджету неоднозначно впливають на фінансовий потенціал регіону. Нарощення податкових та неподаткових надходжень сприяє фінансовій незалежності регіону, проте скорочення офіційних трансфертів у 2023 році вказує на наявність ризиків. Це актуалізує необхідність диверсифікації джерел доходів за допомогою залучення додаткових інвестицій, стимулювання економічної активності та оптимізацію видатків бюджету. З метою підвищення фінансової сталості територій доцільно посилити боротьбу з тіньовою економікою, стимулювати малий і середній бізнес й впроваджувати інноваційні підходи в управлінні бюджетом.

Доходи й видатки бюджету Полтавської області на 2024 рік визначено на рівні 4,6 млрд. грн. Левову частку надходжень в обсязі 3,9 млрд. грн. формують податки, в тому числі податок на доходи фізичних осіб (2,5 млрд грн). Видатки бюджету скеровуються на освіту (1,74 млрд грн), житлово-комунальне господарство (805,8 млн грн) та медицину (566,7 млн грн).

Бюджет громади на 2024 рік, порівняно з минулим роком, передбачає скорочення доходів на 3,2 млрд грн та видатків на 3,9 млрд грн. Основні напрямки фінансування – це оборона, соціальний захист і розвиток економіки. Скорочення обсягів ренти та податку на прибуток підприємств обмежує можливості для економічного зростання, тому Полтавська громада планує залучати додаткові ресурси через приватно-державне партнерство [1].

Щодо актуальності оцінки інвестиційного потенціалу територій як складової екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку території, то потреба в такій оцінці зумовлена особливостями соціально-економічних процесів, а також економічними, соціально-культурними, історичними та природними чинниками. Для формування та розвитку інвестиційного потенціалу території необхідно провести оцінку його поточного стану та визначити пріоритетні напрями залучення іноземних інвестицій. В оцінці інвестиційного потенціалу території як складової екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку території зацікавлені різні учасники інвестиційного процесу:

– потенційні інвестори – для аналізу перспективності інвестування в певний регіон та окремі галузі його економіки;

Таблиця 1

Доходи обласного бюджету Полтавської області у 2021–2023 роках, млн грн

Найменування	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Зміна у 2022 проти 2021 року	Зміна у 2023 проти 2022 року
Податкові надходження	2300,9	3026,1	3390,8	725,2	364,7
Неподаткові надходження	180,7	219,7	229,1	39	9,4
Офіційні трансферти	1755,1	2036,7	1116,3	281,6	-920,4
Разом	4236,7	5282,5	4736,2	1045,8	-546,3

Джерело: складено на основі [4]

– державні і регіональні органи влади – для визначення напрямків і сфер, в яких доцільно розробити комплекс заходів щодо активізації інвестиційного процесу та впровадження інвестиційної стратегії регіону;

– консалтингові компанії – для надання інформаційних та маркетингових послуг інвесторам, що дозволяє теоретично обґрунтувати проекти для своїх клієнтів;

– міжнародні організації – для створення платформ для впровадження програм фінансової допомоги.

Індикаторами оцінки інвестиційного потенціалу територій у 2023 році є освоєння 18,2 млрд грн капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування, включаючи кошти державного та місцевих бюджетів, власні кошти підприємств, кредити банків, позики та інвестиції нерезидентів. За цим показником Полтавська громада посіла 4 місце серед регіонів України (рис. 1) [2].

Причиною зменшення обсягів залучених капітальних інвестицій є повномасштабне вторгнення на територію України. Високі безпекові загрози та погіршення бізнес-прогнозів призвели до значного зниження інвестиційної привабливості. Крім того, на зниження рівня інвестиційної активності також вплинуло загальне погіршення фінансових результатів підприємств. Станом на початок 2023 року накопичений обсяг прямих іноземних інвестицій (інструменти участі у капіталі) досяг 1658,8 млн дол. США, що становить 4,9% від загального обсягу по Україні, що дозволяє Полтавській громаді займати 3 місце серед областей України. У 2023 році до статутних капіталів підприємств Полтавської громади надійшло 232,3 млн дол. США виключно за рахунок реінвестування доходів, тоді як у 2022 році цей показ-

ник становив 1126,0 млн. дол. США (включаючи реінвестування доходів – 1111,3 млн дол. США).

Спостерігаючи значне зниження обсягів накопичених прямих іноземних інвестицій в економіці Полтавської громади на 42,4% порівняно з початком 2022 року, варто зазначити сталість їх галузевої структури. Найбільший інтерес у інвесторів викликає промисловий сектор (рис. 2), на який припадає 85,3% (1414,3 млн дол. США), при цьому основна частина інвестицій спрямована в галузь добувної промисловості та розроблення кар'єрів – 83% [2].

Прямі іноземні інвестиції в Полтавську область надходять з 37 країн світу. Основними країнами-інвесторами, на частку яких припадає близько 96,7% від загального обсягу інвестицій, є Швейцарія, Нідерланди, Кіпр та США. З країн Європейського Союзу надійшло 26,8% загального обсягу іноземних інвестицій, що накопичилися в статутних капіталах підприємств області.

При Полтавській обласній державній (військовій) адміністрації діють робочі групи, спрямовані на підтримку інвестиційної діяльності в регіоні. Зокрема, створено робочу групу з питань сприяння залученню інвестицій, метою якої є оперативне вирішення проблем, що виникають під час реалізації інвестиційних проектів зі створення нових виробництв. До складу робочих груп входять представники структурних підрозділів обласної адміністрації, представники територіальних громад, установ і організацій, що займаються питаннями інвестиційної діяльності. Крім того, діяльність робочої групи скерована на утворення індустриальних парків, метою яких є залучення інвестицій для розвитку виробничих підприємств [2].

Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської ОВА разом з територіальними громадами розробляє і постійно

Рис. 1. Динаміка обсягів освоєних капітальних інвестицій у Полтавській області за період з 2014–2023 роки, млрд грн

Джерело: складено на основі [3]

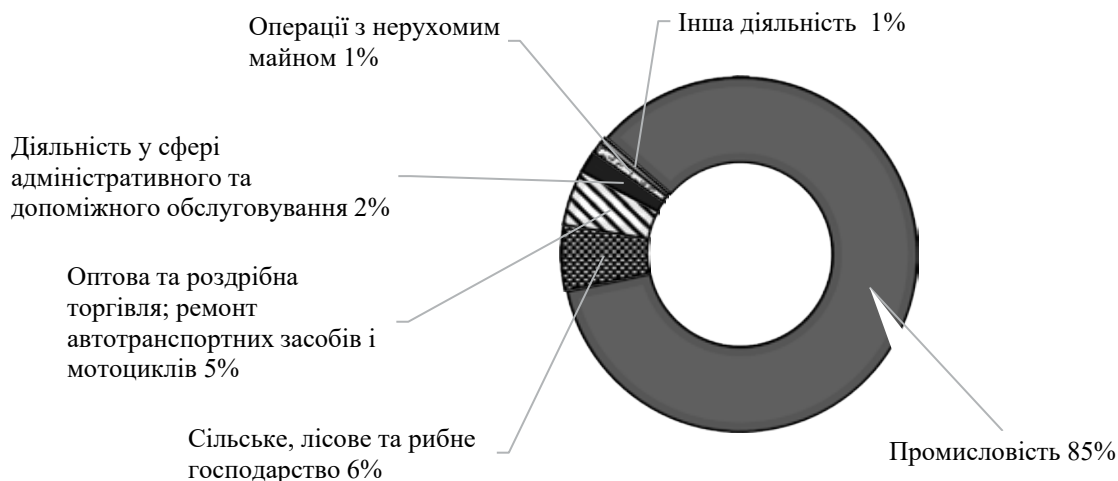

Рис. 2. Галузева структура прямих іноземних інвестицій в економіці Полтавської області станом на початок 2023 року

Джерело: складено на основі [2]

оновлює електронні платформи для пошуку та реалізації інвестиційних проєктів, зокрема для створення нових виробництв та розміщення виробничих потужностей. Серед таких баз є «Інвестиційні об'єкти "Greenfield" 2023», що містить 203 земельні ділянки для реалізації інвестиційних проєктів, та «Інвестиційні об'єкти Brownfield/виробничі приміщення 2023», яка включає 197 об'єктів виробничих приміщень для розміщення бізнесу [8].

У рамках підтримки розвитку індустріальних парків, департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської ОВА проводить системну роботу у напрямі здійснення моніторингу територіальних громад Полтавщини щодо готовності до створення індустріальних парків. За результатами такого моніторингу 2023 року сформовано перелік із 26 земельних ділянок, що можуть бути використані для створення таких парків, а 19 громад мають потенційно придатні земельні ділянки для цього. Крім того, проведено ряд комунікацій з керівниками територіальних громад для визначення оптимальних майданчиків для індустріальних парків та організовано семінар для ознайомлення з новітніми законодавчими змінами, умовами створення парків і кращими кейсами їх функціонування. Серед учасників семінару були понад 50 територіальних громад. В умовах воєнного стану деякі громади, такі як Терешківська, Полтавська та Лубенська, продовжують працювати над створенням індустріальних парків, що свідчить про їх готовність до розвитку інвестиційної інфраструктури навіть у складних умовах [2].

З обласного бюджету здійснюється фінансування діяльності Агенції регіонального розвитку Полтавської області «Офіс євроінтеграції», діяльність якої спрямована на підвищення конкурентоспроможності та розвиток громад Полтавщини за допомогою подачі проєктів на конкурси від різних організацій інших країн та отримання грантів на ініціативи [2].

На території Полтавської області реалізовується 29 інфраструктурних проєктів, що фінансуються за програмами «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України» та «Програма з відновлення України» в рамках фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком. Капітальні ремонти та реконструкції об'єктів проводяться: 11 об'єктів сфери охорони здоров'я, 12 – у сфері освіти, 2 – будівництво житла для ВПО, 2 – сфера культури, 1 – громадська інфраструктура, 1 – будівництво ЦНАП (таблиця 2).

В умовах війни, кризи та глобальних економічних змін, фінансовий потенціал домогосподарств й підприємств є складовою екосистеми фінансового відновлення і економічного розвитку території та слугує підставою для оцінки їх здатності до відновлення, розвитку або адаптації до нових умов. Важливо оцінити взаємозв'язок між фінансовим потенціалом цих двох секторів (домогосподарствами й підприємствами) та розвитком регіонів, адже саме ці складові визначають успішність відновлення економіки на рівні громади (території).

Таблиця 2
Використання коштів для виконання заходів «Програми з відновлення України»

Роки	Передбачено програмою, тис. грн	Виділено, тис. грн	Використано, тис. грн	Використано у % від загальної суми, %
2021 рік	4400,0	2880,0	1577,18	54,8%
2022 рік	4305,9	1855,9	1474,38	79,4%
2023 рік	4653,3	3865,8	2337,0	60,4%

Джерело: складено на основі [2]

У період 2015–2023 років доходи домогосподарств Полтавської області демонструють сталий ріст (рис. 3).

Спостерігається позитивна динаміка до нарощення фінансового потенціалу домогосподарств, відзначаючи те, саме це джерело є основою для підтримки розвитку регіону. Наявний дохід у розрахунку на одну особу також зріс більш ніж у 3,7 рази: з 25371 грн. у 2015 році до 95 770 грн. у 2023 році. Зростання доходів спостерігалось в період 2019–2021 років, що свідчить про зростання економічної активності та підвищення соціальних стандартів. Наведені показники вказують

на позитивну тенденцію у нарощенні фінансового потенціалу домогосподарств як одного з важливих чинників розвитку Полтавської громади. Зростання доходів домогосподарств є передумовою для нарощення споживчих витрат та нарощення заощаджень, що можуть бути спрямовані в інвестиційні інструменти. Отже, домогосподарства відіграють важливу роль у забезпеченні розвитку фінансового потенціалу території.

У 2021–2023 роках фінансові результати підприємств Полтавської області демонструють несталу динаміку, що залежить від розміру підприємств та зовнішніх економічних умов (таблиця 3).

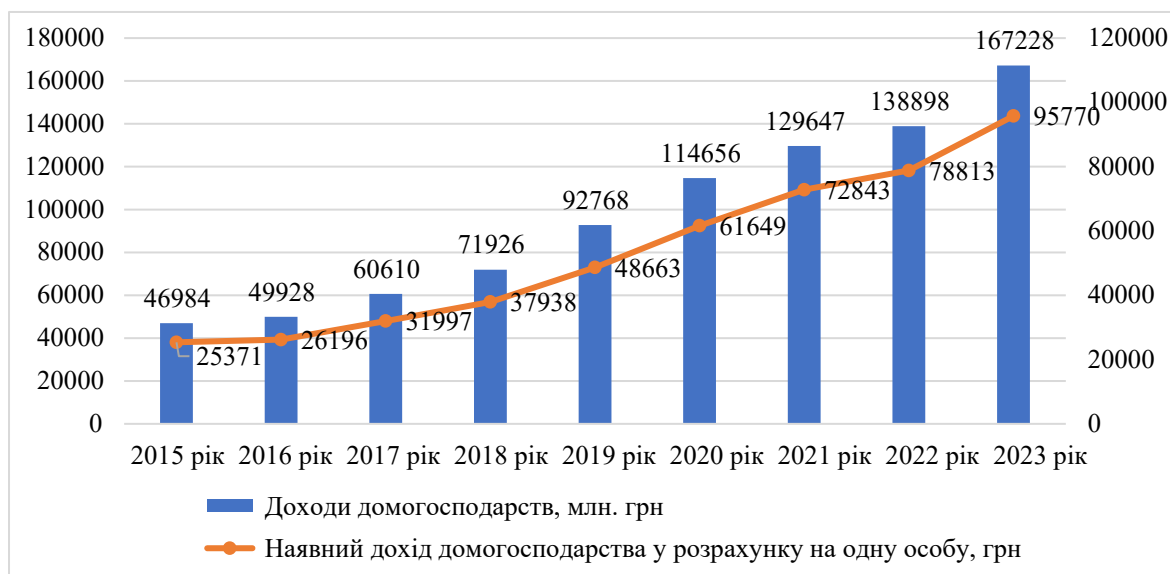

Рис. 3. Динаміка доходів домогосподарств Полтавської області у 2015–2023 роках, млн грн/грн

Джерело: складено на основі [4]

Таблиця 3

Фінансовий потенціал підприємств Полтавської області у 2021–2023 роках

Фінансові результати підприємств	Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	Підприємства, які одержали прибуток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, тис.грн.
2021 рік			
по великих підприємствах	25289,0	81,8	26015,3
по середніх підприємствах	12278,6	76,8	15652,2
по малих підприємствах	5729,7	75,6	7284,9
у тому числі по мікропідприємствах	1597,0	74,4	2680,9
2022 рік			
по великих підприємствах	-868,1	76,2	8724,6
по середніх підприємствах	6106,6	73,4	10702,8
по малих підприємствах	2704,6	70,7	5616,1
у тому числі по мікропідприємствах	857,7	69,2	2225,4
2023 рік			
великі підприємства	3679446,7	72,2	9756309,7
середні підприємства	8406820,4	75,0	11075102,6
малі підприємства	5153103,6	74,5	7777611,5
у тому числі мікропідприємства	1553306,0	73,2	2881261,8

Джерело: складено на основі [4]

Для Полтавської області 2023 рік став роком відновлення, що позначилося на суттєвому зростанні фінансових результатів. Великі підприємства досягли чистого прибутку в обсязі 3679446,7 тис. грн., що вказує на значне нарощення їх фінансового потенціалу. Середні підприємства збільшили обсяг прибутку до 8406820,4 тис. грн., а малі підприємства – до 5153103,6 тис. грн. Навіть на мікропідприємствах спостерігається значне зростання обсягів прибутку до 1553306 тис. грн. Питома вага прибуткових підприємств залишалася стабільною на рівні 72 – 75%. Ці дані свідчать про значний фінансовий потенціал підприємств Полтавської області, особливо великих і середніх, які змогли швидко адаптуватися до війни та відновити власну фінансову стабільність. Малі підприємства, включаючи мікропідприємства, також демонструють поступове відновлення, що є важливим для регіонального економічного розвитку.

Незважаючи на всі руйнування, війна відкрила нові можливості для розвитку діяльності підприємств Полтавської області, оскільки релоковані підприємства із небезпечних регіонів не тільки принесли додаткові податкові надходження до бюджету України, а й сприяли створенню конкурентного середовища. Це стимулює бізнес до впровадження інновацій, нарощення доходів, залучення висококваліфікованих кадрів та інше. Ці та інші позитивні зрушення є основою для стимулювання розвитку регіону – реалізацію фінансового потенціалу відновлення та економічного зростання.

Висновок із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Визначено роль та місце бюджетного та інвестиційного потенціалу у формуванні фінансового потенціалу Полтавської громади. Досліджено фінансовий потенціал домогосподарств та підприємств як структуроутворюючу складову фінансового потенціалу розвитку території та розглянуто склад та структуру джерел формування фінансового потенціалу для відновлення Полтавської області. Аргументовано, що бюджетна та інвестиційна складова фінансового потенціалу регіону відіграють важливу роль у розвитку регіону. Відзначено, що доходи обласного

бюджету як джерело наповнення бюджетного потенціалу регіону мають тенденцію до зростання протягом 2021–2023 років та формуються, в основному, із податкових надходжень. Разом з тим, бюджет Полтавської громади у 2024 році передбачає скорочення як доходної так і видаткової його частини.

Дослідження інвестиційного потенціалу визначило негативний вплив пандемії та економічної кризи, пов'язаної із війною, на його формування. Зафіксувавши значне скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку Полтавської громади на 42,4% порівняно з початком 2022 року, підкреслили стабільність їх галузевої структури. Найбільшу зацікавленість інвесторів продовжує викликати промисловий сектор, на який припадає 85,3% (1414,3 млн. дол. США) від загального обсягу. Основна частина цих інвестицій спрямована у галузь добувної промисловості та розроблення кар'єрів – 83%. Провідними країнами-інвесторами, на які припадає близько 96,7% від загального обсягу інвестицій, є Швейцарія, Нідерланди, Кіпр і США. Водночас із країн Європейського Союзу надійшло 26,8% від загального обсягу іноземного капіталу, накопиченого в статутних фондах підприємств громади. Слід відмітити, що на території Полтавської області реалізовується 29 інфраструктурних проєкти які фінансуються за програмами «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України» та «Програма з відновлення України» в рамках фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком.

Фінансовий потенціал домогосподарств та підприємств стає важливим чинником для оцінки спроможності територій до відновлення та розвитку. У період 2015–2023 років доходи домогосподарств Полтавської громади демонструють стабільний ріст. Фінансовий потенціал підприємств, який забезпечує формування податкових надходжень, створення робочих місць, інвестування в інновації та розвиток місцевої інфраструктури, здійснює суттєвий вплив на розвиток громади. Однак 2022 рік призвів до значного скорочення обсягів фінансових результатів, особливо серед великих підприємств, що отримали збиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджет Полтавської громади 2024: звідки братимуть гроші та як витратять. URL: <https://zmist.pl.ua/news/byudzheth-poltavskoyi-gromady-2024-zvidky-bratymut-groshi-ta-yak-vytrachatyut>
2. Звіт про виконання програми сприяння залученню інвестицій, формуванню позитивного іміджу та розвитку міжнародного економічного співробітництва Полтавської області на 2021–2023 роки. URL: <https://poda.gov.ua/documents/164054>
3. Інформація головного управління статистики Полтавської області. URL: <https://www.pl.ukrstat.gov.ua/>
4. Інформація офіційного сайту Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Педченко Н., Нестуля Ю., Кудачький О., Педченко М. Інноваційна екосистема відновлення національної економіки України: теоретичний аспект. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 4 (110). С. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-4-8> URL: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/216>
6. Педченко Н., Прасолова С., Франко Л., Бойко О., Борсук С. Визначення за допомогою багатофакторної регресійної моделі впливу факторів на функціонування екосистеми економічного розвитку територій (на при-

кладі Полтавської області). *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2025. № 1 (115). С. 25–33. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-1-4> URL: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/321>

7. Педченко Н., Прасолова С., Франко Л., Семикоз Д., Борсук С. (2025). Теоретико-методологічні засади дослідження екосистеми фінансового відновлення та економічного розвитку території (на прикладі Полтавської області). *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2025. Вип. 2 (116). С. 84–90. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-2-12>.

8. Програма економічного і соціального розвитку Полтавської області на 2024 рік. URL: <https://media.poda.gov.ua/docs/kcddrebw/programa-2024.pdf>

9. Стрілець В. Ю., Педченко Н. С., Яріш О. В., Сокіл А. А., Муха М. Ю. Державна підтримка відновлення малого підприємництва в Україні у післявоєнний період: галузевий аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. 2023. № 57. С. 37–47. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2023/57-2023/7.pdf>

10. Шевчук С. М. Планування соціально-економічного простору Полтавської області на засадах теорії полюсів зростання. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-91>

REFERENCES

1. Biudzhet Poltavskoi hromady 2024: zvidky bratymut hroshi ta yak vytrachatymut [Budget of Poltava community 2024: where will the money come from and how will it be spent.]. Available at: <https://zmist.pl.ua/news/byudzhet-poltavskoyi-gromady-2024-zvidky-bratymut-groshi-ta-yak-vytrachatymut>

2. Zvit pro vykonannya prohramy spryannia zaluchenniu investytsii, formuvanniu pozytyvnoho imidzhu ta rozvytku mizhnarodnoho ekonomichnoho spivrobitnytstva Poltavskoi oblasti na 2021–2023 roky [Report on the implementation of the program to promote investment attraction, formation of a positive image and development of international economic cooperation of Poltava region for 2021–2023]. Available at: <https://poda.gov.ua/documents/164054>

3. Informatsiia holovnoho upravlinnia statystyky Poltavskoi oblasti [Information from the Main Department of Statistics of Poltava region]. Available at: <https://www.pl.ukrstat.gov.ua/>

4. Informatsiia ofitsiinoho сайту Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Information from the official website of the State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Pedchenko N., Nestulia Yu., Kudatskyi O., Pedchenko M. (2023). Innovatsiina ekosystema vidnovlennia natsionalnoi ekonomiky Ukrainy: teoretychnyi aspekt [Innovative ecosystem of the restoration of the national economy of Ukraine: theoretical aspect]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriia “Ekonomichni nauky”*, vol. 4 (110), pp. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-4-8> Available at: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/216>

6. Pedchenko N., Prasolova S., Franko L., Boiko O., Borsuk S. (2025). Vyznachennia za dopomohoiu bahatofaktornoi rehresiinoi modeli vplyvu faktoriv na funktsionuvannia ekosystemy ekonomichnoho rozvytku terytorii (na prykladi Poltavskoi oblasti) [Determination of the influence of factors on the functioning of the ecosystem of economic development of territories (on the example of Poltava region) using a multifactor regression model]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriia “Ekonomichni nauky”*, vol. 1 (115), pp. 25–33. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-1-4> Available at: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/321>

7. Pedchenko N., Prasolova S., Franko L., Semykoz D., Borsuk S. (2025). Teoretyko-metodolohichni zasady doslidzhennia ekosystemy finansovoho vidnovlennia ta ekonomichnoho rozvytku terytorii (na prykladi Poltavskoi oblasti) [Theoretical and methodological principles of studying the ecosystem of financial recovery and economic development of the territory (on the example of Poltava region)]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriia “Ekonomichni nauky”*, vol. 2 (116), pp. 84–90. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-2-12>

8. Prohrama ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Poltavskoi oblasti na 2024 rik [Program of economic and social development of Poltava region for 2024]. Available at: <https://media.poda.gov.ua/docs/kcddrebw/programa-2024.pdf>

9. Strilets V. Yu., Pedchenko N. S., Yarish O. V., Sokil A. A., Mukha M. Yu. (2023). Derzhavna pidtrymka vidnovlennia maloho pidpriemnytstva v Ukraini u pisliavoiennyi period: haluzevyi aspekt [State support for the restoration of small business in Ukraine in the post-war period: sectoral aspect]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia: “Ekonomika i menedzhment”*, no. 57, pp. 37–47. Available at: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2023/57-2023/7.pdf>

10. Shevchuk S. M. P(2023). lanuvannia sotsialno-ekonomichnoho prostoru Poltavskoi oblasti na zasadakh teorii poliusiv zrostantia [Planning the socio-economic space of Poltava region based on the theory of growth poles]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-91>

Nataliia Pedchenko, Svitlana Prasolova, Liudmyla Franko, Vladyslav Bohdanivskyi, Serhiy Borsyk, Poltava University of Economics and Trade. Assessment of the properties of the ecosystem of the recovery and economic development of the Poltava region: an applied aspect.

Abstract. The purpose of the study is to investigate the properties of the ecosystem of financial recovery and economic development of the Poltava region. Research methodology. The achievement of the goal stated in the article was implemented using a complex of general scientific and special research methods, namely scientific abstraction, analysis and synthesis, functional and systemic analysis, induction and deduction, argumentation, historical-logical

method, evaluation, grouping, tabular and graphical analysis, comparative analysis, system-structural method, logical generalization method. **Results.** The place of budgetary and investment potential in the formation of the financial potential of the Poltava region was determined; a study of the financial potential of households and enterprises as components of the financial potential of the region's development was conducted and the sources of the formation of financial potential for the recovery of the Poltava region were considered. It is argued that the budgetary and investment component of the financial potential of the region play an important role in the development of the region. It was determined that the regional budget revenues as a source of filling the budget potential of the region have a tendency to grow and are formed from tax revenues to the budget. The study of investment potential determined the negative impact of the pandemic and the economic crisis associated with the war on its formation. A significant reduction in the volume of foreign direct investment in the economy of the Poltava region was recorded. The industrial sector continues to attract the greatest interest of investors, namely the mining industry and quarry development. The financial potential of households and enterprises as an important factor in assessing the ability of regions to recover and develop demonstrates steady growth. **The practical significance** of the research results. The proposed theoretical and methodological principles for assessing the properties of the ecosystem will contribute to the financial recovery and economic development of the Poltava region.

Keywords: assessment, properties, ecosystem, budget potential, investment potential, household potential, enterprise potential, economic development, financial recovery, territory, Poltava region.

Наукове видання

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ПОЛТАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ**

Серія «Економічні науки»

Випуск 3(117), 2025

Засновано у 2000 році

Українською та англійською мовами

Відповідальний редактор: *М. М. Іваннікова*

Технічний редактор: *Л. О. Білик*

Підписано до друку 29.08.2025

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 23,25.

Зам. № 0925/709. Наклад 100 прим.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.